

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА – 75!

Заснували мальви коло хати, їх місяць вийшов колисати, і тільки мати не засне, жде вона мене, жде вона мене...”, сумно-заторкуюча музика Володимира Івасюка на вірші Богдана Гури, звучить передднем травня. Вперше “Баладу про мальви” виконала Софія Ротару у 1975 р., нині пісня переспівана багатьма українськими виконавцями, знову відлунує особливим щемом. Цікаво, що мелодія виникла наприкінці 1960-х, і тематично першопочаткові пропоновані тексти відрізнялись від нині знаного. Один з варіантів: “Ходім, кохана, в сині гори,

Де вітер вільний, тихі зорі
Й недея сяє з вишини
Чарами весни...”.

Спочатку В. Івасюк хотів назвати пісню “Балада про матір”. Незнищенність людського життя, материнської любові знаходила відгук у серцях у ті повоєнні десятиліття. “Життя, як пісня, що не віддзвенить...”.

Рік АТО, нові з’явилися пісні..., й сьогодні, в умовах війни, напередодні 70-річчя Перемоги, знову “багато мальв насіяла війна”.. І щодня їх стає більше, як материнських сліз.. “Мамо, не плач...”. Уклін усім полеглим. І – сподівання на оновлення, мир, життя.

Україна мов завмерла в обстрілах, дипломатичних перемовинах, патріотизмі, й нерозумінні... Стомлена подіями, зберігаючи надію на українську Весну, радість перемоги.

Згідно даних Українського кризового медіа-центру, за рік від 14 квітня 2014 року, указ Президента України № 405/2014, Україна втратила вбитими 1600 солдатів і офіцерів. За офіційною інформацією, 6600 бійців АТО були поранені. Зі свого боку, втрати бойовиків – 14600 чоловік убитими. Майже 1,2 млн осіб змушені залишити свої будинки через військові дії. 6083 особи стали жертвами військових дій, 15 397 – поранені, 65 дітей загинули, 127 – були поранені. “Місія ООН зі спостереження за правами людини в Україні і ВООЗ вважають, що реальна кількість загиблих значно вища” (Звіт ООН). 2664 солдати і офіцери нагороджені, 21 особа – зіркою Героя України. Рік військової напруги у суспільстві – не лише привід згадати. А й виявити і виправити допущені прорахунки. Обрати вірну тактику і стратегію дій.

“УЄС” продовжує за цих складних у всіх контекстах українських реалій видання. Одним із завдань вбачаючи – заклик до співпраці відображення наукової реалізації історичного дискурсу буття людини і світу. Ми стали ще відкритішими, увійшовши до міжнародної наукометричної бази даних. Відгукуючись на виклики сучасності, й ту, сподіваємось, правдиву освітню революцію, яка на часі.

2015-й несе низку добрих і знакових ювілейних дат. Серед них – 400-річчя Alma Mater вищої освіти в Україні – Києво-Могилянської академії (1615). “Впродовж віків вона була виразником і носієм специфічних рис духовності українського народу, могутнім чинником формування його самосвідомості, джерелом ідей боротьби за батьківську віру і національну свободу” (Зоя Хижняк). До речі, яка діяла у доволі непрості часи, й неодноразово стіни її пустіли, коли вихованці й випускники брали участь у військових діях.

Особливою подією для нас є й 395 річниця від дня створення та 75-річчя відродження Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Урочиста академія відбулася 21 квітня у стінах вишу. Власне, цій славній даті й приурочуємо 15 випуск “УЄС”. Історично згадуємо м. Кременець: Братську школу (1620), Богоявленську колегію (1637), Волинську гімназію вищих наук (1805), Кременецько-Волинський ліцей (1819), Волинський ліцей (1920), Педагогічний ліцей (1935), Учительський інститут (1940), Педагогічний інститут (1950), переїзд до Тернополя (1969). У 1997 р. інститут став університетом, а 2004 р. – отримав статус національного. Тернопільська історія університету починалася з чотирьох факультетів, нині їх дев'ять: географічний, інженерно-педагогічний, іноземних мов, історичний, мистецтв, фізико-математичний, фізичного виховання, філологічний, хіміко-біологічний та інститут педагогіки і психології. Університет має всеукраїнське та міжнародне визнання, значні напрацювання в плані імплементації закону України “Про вищу освіту”, що неодноразово знаходило науковий аналіз на сторінках нашого видання. Словами ректора (з 1990 р.), доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України В. П. Кравця, університет можна вважати за його потужностями і значенням частиною європейського освітнього, наукового та культурного простору.

Історичний факультет було відновлено у 1993 р., деканом обрано професора, доктора історичних наук М. М. Алексієвця. Відзначимо, що зараз серед випускників-істориків – вчителі, доценти, доктори наук, професори, очільники музейних і архівних установ краю, відомі політичні діячі, народні депутати, керівники основних владних інституцій Тернопільщини. А також учасники АТО. Приєднуємося до тих численних вітань, які звучать на адресу вузу і бажаємо усім його працівникам та вихованцям процвітання і миру. Низка вміщених у збірнику актуальних питань історії, методології, міжнародних відносин, ін.

Тож, за усіх обставин, цінуючи життя як дар, диво, словами Гімну нашого історичного факультету:

“...ми йдемо, захоплено, щодня,
За істину, вперед, до перемоги!”

І запрошуємо до участі у цьому поході українську й світову наукову еліту та громадськість!

Леся Алексієвць
головний редактор,
доктор історичних наук, професор